

RAPORT

Powszechność nauczania języków obcych w roku szkolnym 2009/2010

Warszawa 2011

SPIS TREŚCI

WYKAZ TABEL I WYKRESÓW	3
WSTĘP	4
I. NAUCZANIE JĘZYKÓW OBCYCH WEDŁUG TYPÓW SZKÓŁ	6
SZKOŁY PODSTAWOWE	11
GIMNAZJA	14
LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	17
LICEA PROFILOWANE	19
TECHNIKA	21
ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE	23
SZKOŁY POLICEALNE	24
II. LICZBA NAUCZANYCH JĘZYKÓW OBCYCH WEDŁUG TYPU SZKOŁY	26
III. PRZESTRZENNY ROZKŁAD POWSZECHNOŚCI NAUCZANIA JĘZYKÓW OBCYCH W ROKU SZKOLNYM 2009/2010	29
JĘZYK ANGIELSKI	30
JĘZYK NIEMIECKI	32
JĘZYK FRANCUSKI	34
JĘZYK ROSYJSKI	36
JĘZYK HISPANŃSKI	39
JĘZYK WŁOSKI	41

Wykaz tabel i wykresów

Tabela 1.	Uczniowie uczący się języka obcego jako przedmiotu obowiązkowego we wszystkich typach szkół łącznie. Dane liczbowe [w tys. osób] i procentowe.....	6
Tabela 1A.	Uczniowie uczący się języka obcego jako przedmiotu dodatkowego we wszystkich typach szkół łącznie. Dane liczbowe [w tys. osób] i procentowe.....	7
Wykres A.	Nauczanie języków obcych jako przedmiotu obowiązkowego w szkołach ogółem.....	7
Tabela 2.	Wskaźniki powszechności nauczania języków obcych (jako przedmiotu obowiązkowego) we wszystkich typach szkół	10
Tabela 3.	Uczniowie uczący się języka obcego jako przedmiotu obowiązkowego w szkołach podstawowych w całym kraju [w tys. osób]	12
Wykres C.	Wskaźniki powszechności nauczania języków obcych jako przedmiotu obowiązkowego w szkołach podstawowych.....	14
Tabela 4.	Uczniowie uczący się języka obcego jako przedmiotu obowiązkowego w gimnazjach w całym kraju [w tys. osób]	15
Tabela 5.	Uczniowie uczący się języka obcego jako przedmiotu obowiązkowego w liceach ogólnokształcących. Dane liczbowe [w tys. osób] i procentowe.....	18
Tabela 6.	Uczniowie uczący się języka obcego jako przedmiotu obowiązkowego w liceach profilowanych. Dane liczbowe [w tys. osób] i procentowe.....	20
Tabela 7.	Uczniowie uczący się języka obcego jako przedmiotu obowiązkowego w technikach i szkołach artystycznych w całym kraju [w tys. osób]	21
Tabela 8.	Uczniowie uczący się języka obcego jako przedmiotu obowiązkowego w zasadniczych szkołach zawodowych. Dane liczbowe [w tys. osób] i procentowe	23
Tabela 9.	Uczniowie uczący się języka obcego jako przedmiotu obowiązkowego w szkołach policealnych. Dane liczbowe [w tys. osób] i procentowe	24
Tabela 10.	Uczniowie uczący się języków obcych [w tys. osób] według liczby języków i typów szkół w roku szkolnym 2009/2010.....	26
Wykres E.	Udział procentowy uczniów uczących się jednego i dwóch języków obcych według typów szkół.....	28
Tabela 12.	Uczniowie uczący się obowiązkowo języków obcych [w tys. osób] według województw we wszystkich typach szkół.....	29
Tabela 13.	Wskaźniki powszechności nauczania języka angielskiego według województw w roku szkolnym 2009/2010	31
Wykres F.	Wskaźniki powszechności nauczania języka angielskiego według województw	32
Tabela 14.	Wskaźniki powszechności nauczania języka niemieckiego według województw w roku szkolnym 2009/2010	33
Wykres G.	Wskaźniki powszechności nauczania języka niemieckiego według województw	34
Tabela 15.	Wskaźniki powszechności nauczania języka francuskiego według województw w roku szkolnym 2009/2010	35
Wykres H.	Wskaźniki powszechności nauczania języka francuskiego według województw	36
Tabela 16.	Wskaźniki powszechności nauczania języka rosyjskiego jako przedmiotu obowiązkowego według województw w roku szkolnym 2009/2010.....	37
Wykres I.	Wskaźniki powszechności nauczania języka rosyjskiego jako przedmiotu obowiązkowego według województw	38
Tabela 17.	Wskaźniki powszechności nauczania języka hiszpańskiego jako przedmiotu obowiązkowego według województw w roku szkolnym 2009/2010.....	39
Wykres J.	Wskaźniki powszechności nauczania języka hiszpańskiego jako przedmiotu obowiązkowego według województw	40
Tabela 18.	Wskaźniki powszechności nauczania języka włoskiego jako przedmiotu obowiązkowego według województw w roku szkolnym 2009/2010.....	41
Wykres K.	Wskaźniki powszechności nauczania języka włoskiego jako przedmiotu obowiązkowego według województw	42

WSTĘP

Podstawowym celem kształcenia językowego¹ jest zdobycie przez uczniów umiejętności skutecznego porozumiewania się w języku obcym w mowie i w piśmie.

W polskim systemie edukacji obowiązek nauki pierwszego języka obcego rozpoczyna się w pierwszej klasie szkoły podstawowej. W gimnazjum uczeń kontynuuje naukę tego języka oraz rozpoczyna naukę drugiego. Przyjmuje się, że jednym z tych dwóch języków powinien być angielski – jeśli uczeń nie uczył się go w szkole podstawowej, powinien zacząć naukę angielskiego w gimnazjum.

Każdy uczeń liceum uczy się co najmniej dwóch języków obcych. Może albo doskonalić znajomość obu języków, których uczył się w gimnazjum, albo kontynuować naukę jednego języka z gimnazjum oraz zacząć od początku naukę trzeciego języka obcego.

Uczeń przechodzący do kolejnego etapu edukacyjnego (ze szkoły podstawowej do gimnazjum; z gimnazjum do liceum) powinien mieć możliwość kontynuowania nauki języka wybranego na wcześniejszym etapie, a ponadto powinien uczyć się w grupie osób reprezentujących zbliżony poziom umiejętności językowych. Optymalnym sposobem realizacji jest wyłączenie zajęć językowych z systemu klasowo-lekcyjnego i przydzielanie uczniów do grupy językowej niezależnie od przydziału do klasy.

W związku z nową koncepcją edukacji językowej nastąpiły zmiany w organizacji kształcenia językowego w szkołach. Nie są one wprowadzane równocześnie na wszystkich etapach kształcenia, ale stopniowo zgodnie z harmonogramem wdrażania nowej podstawy programowej. W roku szkolnym 2009/2010 uczniowie pierwszych klas szkół podstawowych rozpoczęli obowiązkową naukę jednego języka obcego, natomiast uczniowie pierwszych klas gimnazjów – dwóch języków obcych. W szkołach ponadgimnazjalnych obowiązują dotychczasowe zasady. Zmiany nastąpią w roku szkolnym 2012/2013, kiedy nowa podstawa programowa zacznie obowiązywać w pierwszych klasach.

¹ Co warto wiedzieć o reformie programowej: języki obce dostęp: <http://www.reformaprogramowa.men.gov.pl/ksztalcenie-ogolne>

Nauczanie języka obcego w polskich szkołach może mieć charakter nauczania obowiązkowego lub dodatkowego. Nauczanie języka obcego jako przedmiotu obowiązkowego przewidziane jest w ramowych planach nauczania poszczególnych typów szkół. Nauczanie języka obcego w ramach dodatkowych zajęć edukacyjnych wprowadzone zostaje przez dyrektora danej szkoły do szkolnego planu nauczania po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej i rady rodziców. Uczęszczanie na dodatkowe zajęcia jest obowiązkowe.

Prezentowany raport analizuje dane dotyczące powszechności nauczania języków obcych, w skali całego kraju oraz w poszczególnych województwach. Opracowanie uwzględnia również zmiany w edukacji językowej wprowadzane w ostatnich latach w szkołach podstawowych i gimnazjach, może więc pomóc w odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób zmiany demograficzne oraz przygotowane reformy wpłynęły na edukację językową w Polsce, w odniesieniu do poszczególnych języków obcych.

Raport składa się z trzech części. W pierwszej przedstawiono jaka liczba uczniów uczy się języków obcych w poszczególnych typach szkół oraz zmiany zachodzące w tym zakresie; druga – dotyczy liczby języków obcych nauczanych obowiązkowo w różnych typach szkół; trzecia – przedstawia powszechność nauczania języków obcych w układzie wojewódzkim.

Prezentowane w opracowaniu **procentowe wskaźniki powszechności nauczania** poszczególnych języków obcych są mierzone stosunkiem liczby uczniów uczących się danego języka do liczby uczniów ogółem w danym typie szkoły. W sytuacji, kiedy uczniowie uczą się więcej niż jednego języka, lub są uczniowie, którzy nie uczą się żadnego, wskaźniki powszechności mogą być inne niż 100%.

I. NAUCZANIE JĘZYKÓW OBCYCH WEDŁUG TYPÓW SZKÓŁ

Niniejsze opracowanie zawiera dane dotyczące uczniów uczących się języków obcych w roku szkolnym 2009/2010. Są to dane zebrane przez System Informacji Oświatowej SIO, administrowany przez MEN, według stanu w dniu 30 września 2009 roku. Uwzględniają one uczniów ze wszystkich typów szkół (łącznie ze szkolnictwem specjalnym).

Tabela 1 przedstawia dane dotyczące uczniów, uczących się obowiązkowo języków obcych w kraju we wszystkich typach szkół łącznie. Uwzględniono w niej języki obce, których uczy się największa liczba uczniów: angielski, niemiecki, rosyjski, francuski oraz języki mniej popularne, np. łacina, hiszpański i włoski. Dynamikę przemian w nauczaniu języków obcych pokazuje też wykres A. W roku szkolnym 2009/2010 w porównaniu z rokiem 2008/2009 wzrosły liczby uczniów uczących się wszystkich języków obcych, z wyjątkiem łaciny i języków z grupy „inne”. Największy przyrost bezwzględny dotyczył języka niemieckiego i wynosił 65,6 tys. osób; największe przyrosty względne wystąpiły dla języków: hiszpańskiego [29,7%] oraz włoskiego [18%]. Innych języków obcych uczyło się w całej Polsce w minionym roku szkolnym 2,86 tys. uczniów tj. o prawie 60% mniej niż w roku szkolnym 2008/2009.

Tabela 1. Uczniowie uczący się języka obcego jako przedmiotu obowiązkowego we wszystkich typach szkół łącznie. Dane liczbowe [w tys. osób] i procentowe

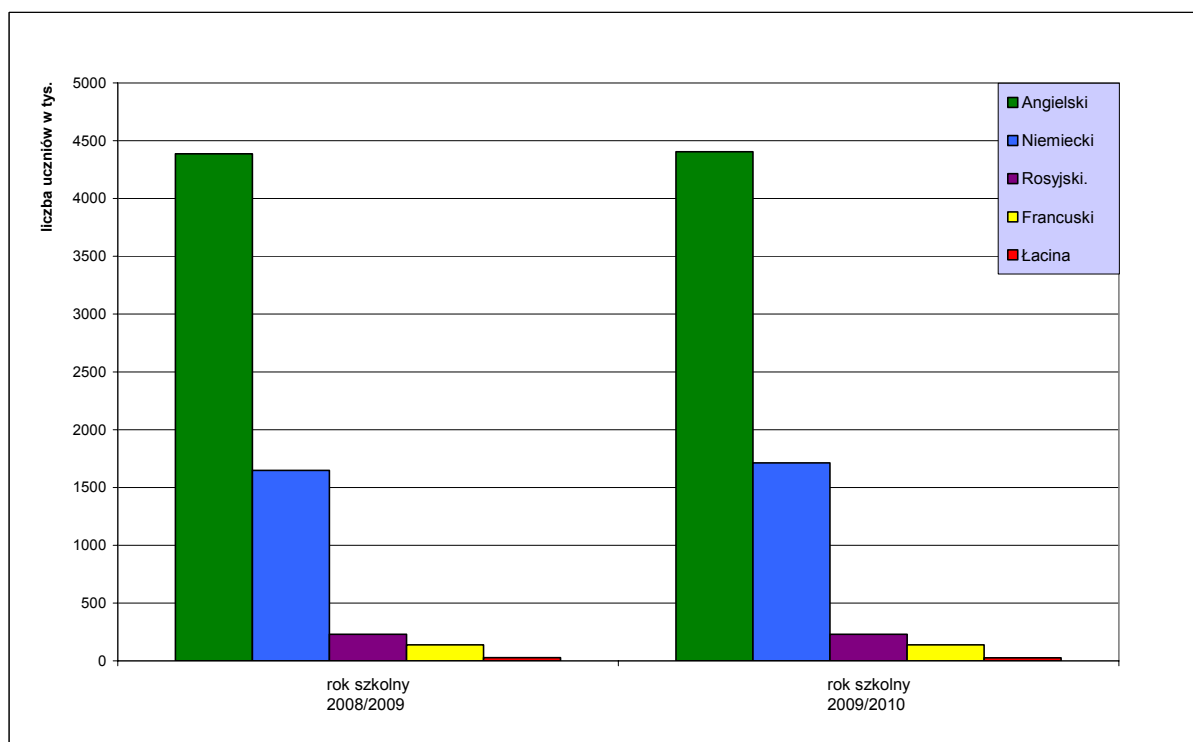
Język Rok szkolny	angielski	francuski	niemiecki	rosyjski	łacina	hiszpański	włoski	inne
2008/2009	4385,67 83,0%	137,64 2,6%	1646,85 31,2%	228,51 4,3%	27,67 0,5%	18,57 0,3%	10,57 0,2%	7,14 0,1%
2009/2010	4405,75 86,2%	137,71 2,7%	1712,44 33,5%	229,57 4,5%	25,41 0,5%	24,08 0,5%	12,47 0,2%	2,86 0,1%
zmiana (w tys.)	20,08	0,07	65,59	1,06	-2,26	5,51	1,90	-4,28
zmiana (w %)	0,5%	0,1%	4,0%	0,5%	-8,2%	29,7%	18,0%	-59,9%

Tabela 1A przedstawia liczbę uczniów uczących się języka obcego jako przedmiotu dodatkowego. Najwięcej uczniów w roku szkolnym 2009/2010 uczyło się dodatkowo: języka niemieckiego [499,6 tys.] i angielskiego [214,4 tys.]. W porównaniu z rokiem poprzednim liczby uczniów uczących się trzech wyróżnionych języków obcych zmalały; największy spadek bezwzględny [156,25 tys.] i względny [42,2%] odnotowano dla języka angielskiego.

Tabela 1A. Uczniowie uczący się języka obcego jako przedmiotu dodatkowego we wszystkich typach szkół łącznie. Dane liczbowe [w tys. osób] i procentowe

Rok szkolny \ Język	angielski	francuski	niemiecki	rosyjski i inne języki obce
2008/2009	370,68 90%	48,17 3,5%	598,20 42,5%	176,83 brak danych
2009/2010	214,43 90,4%	41,2 3,5%	499,61 43,3%	150,76 brak danych
zmiana (w tys.)	-156,25	-6,97	-98,59	-26,07
zmiana (w %)	-42,2%	-14,5%	-16,5%	-14,7%

Wykres A. Nauczanie języków obcych jako przedmiotu obowiązkowego w szkołach ogółem

Struktura powszechności nauczania języków obcych jako przedmiotu obowiązkowego (wyrażona w procentach) zmieniła się następująco na przestrzeni roku:

	2008/2009	2009/2010
język angielski	83,0%	86,2%
język niemiecki	31,2%	33,5, %
język rosyjski	4,3%	4,5%
łacina	0,5%	0,5%
język francuski	2,6%	2,7%
język hiszpański	0,3%	0,5%
język włoski	0,2%	0,2%
inne języki	0,1%	0,1%

Po uwzględnieniu nauczania języka obcego jako przedmiotu dodatkowego wskaźniki powszechności nauczania języków obcych wyglądały następująco:

w roku szkolnym 2008/2009

	jako przedmiotu obowiązkowego	jako przedmiotu dodatkowego	łącznie
język angielski	83,0%	7%	90,0%
język niemiecki	31,2%	11,3%	42,5%
język francuski	2,6%	0,9%	3,5%

w roku szkolnym 2009/2010

	jako przedmiotu obowiązkowego	jako przedmiotu dodatkowego	łącznie
język angielski	86,2%	4,2%	90,4%
język niemiecki	33,5%	9,8%	43,3%
język francuski	2,7%	0,8%	3,5%

Z powyższego zestawienia widać, że powszechność nauczania języka angielskiego i niemieckiego, uwzględniająca nauczanie języka jako przedmiotu obowiązkowego oraz dodatkowego łącznie wzrosła, natomiast języka francuskiego pozostała bez zmian.

Tabela 2 przedstawia pełny obraz powszechności nauczania poszczególnych języków obcych (jako przedmiotu obowiązkowego) w Polsce w latach 1999/2000 do 2009/2010. Tendencje rozwojowe w zakresie powszechności nauczania czterech najczęściej nauczanych języków obcych są także dobrze widoczne na wykresie B. W latach 1992 i 1993 językiem obcym dominującym w Polsce był język rosyjski; na drugim miejscu był język angielski z dużą stratą do języka rosyjskiego, trzecie zajmował język niemiecki. W roku szkolnym 1996/97 struktura powszechności nauczania języków obcych w naszym kraju zmieniła się diametralnie²; język angielski wysunął się na pierwsze miejsce, drugie zajął niemiecki, a język rosyjski znalazł się dopiero na trzeciej pozycji z niewielką stratą do niemieckiego. Takie uszeregowanie języków obcych w szkołach ogółem utrzymuje się do dnia dzisiejszego.

Największy wzrost wskaźnika powszechności języka angielskiego nastąpił w latach 1998–1999, kiedy wskaźnik zwiększył się z 34,5% do 46,9%. Od roku 2002 przyrosty wskaźnika były coraz mniejsze, a w roku 2006 nastąpił jego spadek. Natomiast w roku 2009/2010, w związku z wprowadzaną reformą, wartość wskaźnika wzrosła aż do 86,2%. Wskaźnik powszechności języka niemieckiego wzrastał równomiernie w latach 1996–2002. Wzrost ten był jednak znacznie wolniejszy niż w przypadku języka angielskiego. W latach 2003 i 2004 wartość wskaźnika powszechności języka niemieckiego była identyczna, a w latach 2005–2007 zmniejszała się stopniowo. W roku 2009 wartość jego wzrosła nieznacznie do 33,5% procent. Powszechność nauczania języka francuskiego była najwyższa w latach 1999 i 2000. Od roku 2001 wartość wskaźnika powszechności stopniowo malała i wynosi obecnie 2,7%. Powszechność nauczania języka rosyjskiego systematycznie i szybko spadała w latach 1992–2003. W następnych latach wskaźnik nadal obniżał swą wartość, ale spadki te były mniejsze. Obecnie wskaźnik powszechności języka rosyjskiego wynosi 4,5%.

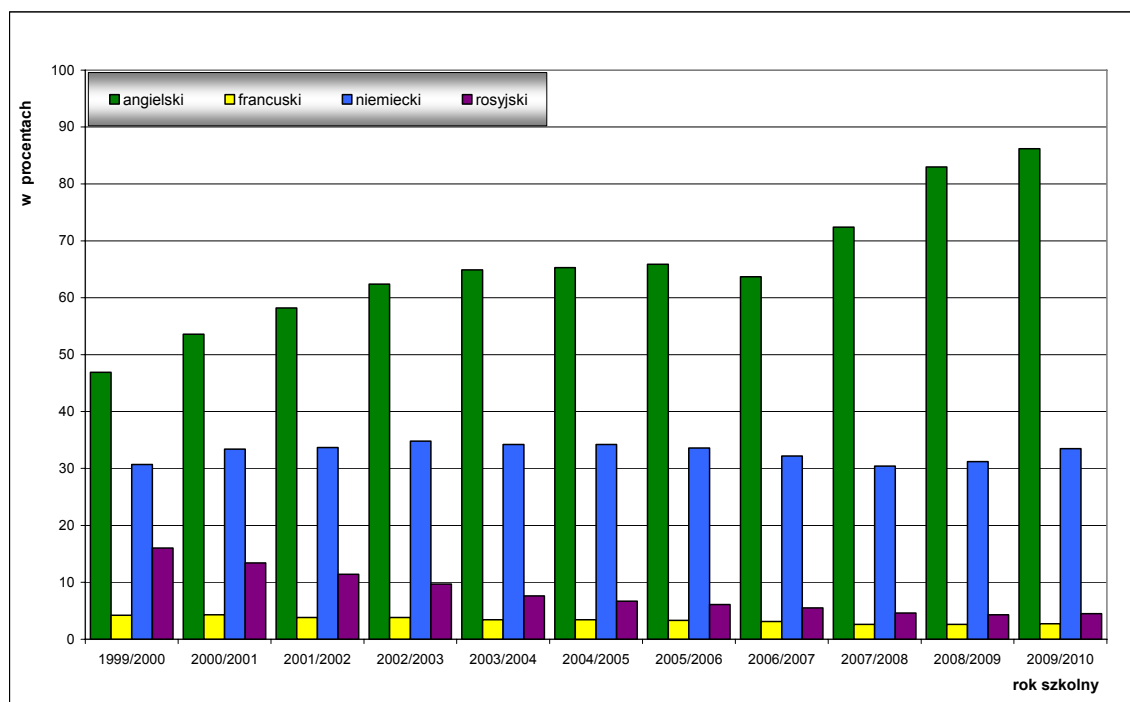
Wartości wskaźników powszechności nauczania języków obcych w szkołach ogółem [por. tabela 2] dają obraz dynamiki przemian zachodzących w tej dziedzinie edukacji w Polsce od kilkunastu lat.

² Dane dotyczące powszechności nauczania języków obcych w latach 1992–2007 dostępne są w raportach zamieszczonych w Bibliotece Cyfrowej <http://www.bc.ore.edu.pl/dlibra>

Tabela 2. Wskaźniki powszechności nauczania języków obcych (jako przedmiotu obowiązkowego) we wszystkich typach szkół łącznie. Dane procentowe [% ogółu uczniów]

Rok szkolny \ Język	angielski	francuski	niemiecki	rosyjski
1999/2000	46,9	4,2	30,7	16,0
2000/2001	53,6	4,3	33,4	13,4
2001/2002	58,2	3,8	33,7	11,4
2002/2003	62,4	3,8	34,8	9,7
2003/2004	64,9	3,4	34,2	7,6
2004/2005	65,3	3,4	34,2	6,7
2005/2006	65,9	3,3	33,6	6,10
2006/2007	63,7	3,1	32,2	5,5
2007/2008	72,4	2,6	30,4	4,6
2008/2009	83,0	2,6	31,2	4,3
2009/2010	86,2	2,7	33,5	4,5

Wykres B. Wskaźniki powszechności nauczania języków obcych jako przedmiotu obowiązkowego w latach 1999/2000 – 2009/2010

Procentowe wskaźniki powszechności nauczania języków obcych w poszczególnych typach szkół są bardzo silnie zróżnicowane i odbiegają od struktury powszechności dla wszystkich typów szkół łącznie. Dla uzyskania pełnego obrazu sytuacji należy przeprowadzać analizę przemian i osiągniętego stanu w zakresie nauczania języków obcych odrębnie dla różnych typów szkół.

Szkoły podstawowe

Dynamikę przemian w nauczaniu języków obcych w szkołach podstawowych obrazują zestawienia w tabeli 3. Pokazano w niej liczby uczniów uczących się obowiązkowo języków obcych w szkole podstawowej ogółem oraz z podziałem na miasto i wieś. Z przyczyn demograficznych liczba uczniów szkół podstawowych w roku szkolnym 2009/2010 zmniejszyła się w stosunku do roku 2008/2009. Zmalała też liczba uczniów uczących się języków: niemieckiego, rosyjskiego i francuskiego. Wzrosła tylko liczba uczniów uczących się języka angielskiego: przyrost bezwzględny wynosił 41,5 tys. osób, a przyrost względny 2,2%.

Porównując liczby uczniów uczących się różnych języków obcych w szkołach miejskich i wiejskich zauważamy, że językiem dominującym był język angielski, a na

drugim miejscu znalazł się język niemiecki. W szkołach miejskich najmniej uczniów uczyło się języka rosyjskiego, a w szkołach wiejskich francuskiego [por. tabela 3].

Tabela 3. Uczniowie uczący się języka obcego jako przedmiotu obowiązkowego w szkołach podstawowych w całym kraju [w tys. osób]

Ogółem

Język Rok szkolny	angielski	francuski	niemiecki	rosyjski
2008/2009	1911,86	6,94	290,32	26,61
2009/2010	1953,38	6,23	239,64	19,06
zmiana (w tys.)	41,52	-0,71	-50,68	-7,55
zmiana (w %)	2,2%	-10,2%	-17,5%	-28,4%

Miasto

Język Rok szkolny	angielski	francuski	niemiecki	rosyjski
2008/2009	1145,55	5,61	157,42	5,28
2009/2010	1171,78	5,62	130,32	3,05
zmiana (w tys.)	26,23	0,01	-27,10	-2,23
zmiana (w %)	2,3%	0,2%	-17,2%	-42,2%

Wieś

Język Rok szkolny	angielski	francuski	niemiecki	rosyjski
2008/2009	766,32	1,33	132,89	21,34
2009/2010	781,61	0,61	109,32	16,01
zmiana (w tys.)	15,29	-0,72	-23,57	-5,33
zmiana (w %)	2,0%	-54,1%	-17,7%	-25,0%

Poza czterema językami wymienionymi w tabeli nr 3 uczniowie szkół podstawowych w roku szkolnym 2009/2010 uczyli się również innych języków obcych jako przedmiotu obowiązkowego:

język hiszpański	1,19 tys. uczniów,
język włoski	0,05 tys. uczniów,
inny język	1,95 tys. uczniów.

W sumie innych języków obcych (łącznie z hiszpańskim i włoskim) uczyło się obowiązkowo 3,19 tys. uczniów. W porównaniu z rokiem 2008/2009 grupa ta zmniejszyła się o 1,18 tys. osób.

Wskaźniki powszechności nauczania obowiązkowego języków obcych w szkołach podstawowych ogółem pokazuje poniższe zestawienie:

	2008/2009	2009/2010
język angielski	83,3%	87,4%
język niemiecki	12,7%	10,7%
język rosyjski	1,2%	0,8%
język francuski	0,3%	0,3%
język hiszpański	0,0%	0,1%
inne języki	0,2%	0,1%

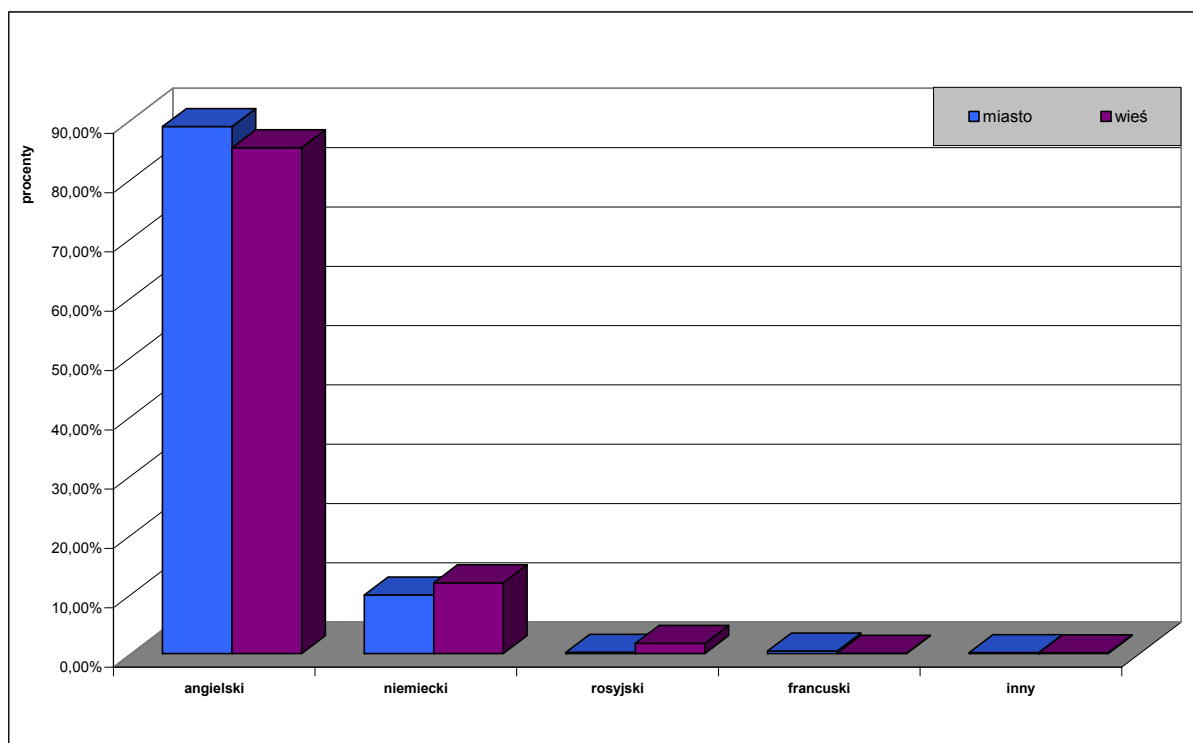
Po uwzględnieniu nauczania języka obcego jako przedmiotu dodatkowego wskaźniki powszechności nauczania w roku szkolnym 2009/2010 wyglądają następująco:

wskaźnik powszechności nauczania języka obcego jako przedmiotu:

	obowiązkowego	dodatkowego	łącznie
język angielski	87,4%	4,5%	91,9%
język niemiecki	10,7%	6,6%	17,3%
język francuski	0,3%	0,5%	0,8%

Na wykresie C pokazane zostały wskaźniki powszechności nauczania obowiązkowego języków obcych w szkołach podstawowych z uwzględnieniem podziału na szkoły miejskie i wiejskie. W przypadku języka angielskiego wskaźnik powszechności nauczania w szkołach miejskich był o 3,56% wyższy od wskaźnika w szkołach wiejskich. W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym różnica między tym wskaźnikiem w szkołach miejskich i wiejskich zmalała. Wskaźniki powszechności nauczania dwóch języków: niemieckiego i rosyjskiego były wyższe w szkołach wiejskich. Natomiast wskaźnik powszechności języka francuskiego miał sześciokrotną przewagę w szkołach miejskich.

Wykres C. Wskaźniki powszechności nauczania języków obcych jako przedmiotu obowiązkowego w szkołach podstawowych

Gimnazja

Gimnazja funkcjonują w polskiej oświacie od 1 września 1999 roku. Od roku szkolnego 2001/2002 w gimnazjach uczą się uczniowie wszystkich klas: pierwszej, drugiej, trzeciej. Tabela 4 pokazuje liczby uczniów uczących się języków obcych w gimnazjach w całym kraju oraz gimnazjach w miastach i na wsi w latach 2008/2009 oraz 2009/2010.

Tabela 4. Uczniowie uczący się języka obcego jako przedmiotu obowiązkowego w gimnazjach w całym kraju [w tys. osób]**Ogółem**

Język Rok szkolny	angielski	francuski	niemiecki	rosyjski
2008/2009	1090,58	12,90	340,19	23,43
2009/2010	1113,84	22,18	503,94	47,16
zmiana (w tys.)	23,26	9,28	163,75	23,73
zmiana (w %)	2,1%	71,9%	48,1%	101,3%

Miasto

Język Rok szkolny	angielski	francuski	niemiecki	rosyjski
2008/2009	701,19	11,18	219,99	9,14
2009/2010	717,45	18,52	323,67	18,23
zmiana (w tys.)	16,26	7,34	103,68	9,09
zmiana (w %)	2,3%	65,7%	47,1%	99,5%

Wieś

Język Rok szkolny	angielski	francuski	niemiecki	rosyjski
2008/2009	389,39	1,71	120,19	14,28
2009/2010	396,39	3,66	180,27	28,93
zmiana (w tys.)	7,00	1,95	60,08	14,65
zmiana (w %)	1,8%	114,0%	50,0%	102,6%

Uwaga! W gimnazjach w klasach pierwszych w roku szkolnym 2009/2010 zaczęła obowiązywać nauka dwóch języków obcych. Wszystkie klasy gimnazjum zostaną objęte obowiązkową nauką dwóch języków obcych od roku 2011/2012. W związku z tym w zestawieniach tabelarycznych za rok 2009/2010 uczniowie gimnazjum liczeni są dwukrotnie.

W ciągu ostatniego roku wzrosła liczba uczniów uczących się języków: angielskiego, niemieckiego francuskiego i rosyjskiego. Największy przyrost bezwzględny dotyczył języka niemieckiego [163,75 tys. osób]. Wysokie przyrosty

względne zanotowano dla języka rosyjskiego [ponad 100%] i francuskiego [prawie 72%]; bardzo niski przyrost względny [2,1%] dla języka angielskiego. Znaczne przyrosty względne uczniów uczących się języków w gimnazjach wynikają z faktu, że uczniowie tych szkół od września 2009 roku uczą się obowiązkowo dwóch języków obcych.

W minionym roku szkolnym liczba gimnazjalistów uczących się języków obcych dodatkowo przedstawia się następująco:

język angielski	99,10 tys. osób
język niemiecki	302,21 tys. osób,
język francuski	20,99 tys. osób,
inne języki obce	64,91 tys. osób.

W porównaniu z rokiem szkolnym 2008/2009 liczby uczniów dodatkowo uczących się wymienionych języków zmalały.

Struktura powszechności nauczania obowiązkowego języków obcych w gimnazjach w roku szkolnym 2009/2010, wyrażona w procentach ogółu uczniów przedstawiała się następująco:

język angielski	84,2%,
język niemiecki	38,1%,
język rosyjski	3,6%,
język francuski	1,7%,
język hiszpański	0,4%,
język włoski	0,1%.

Po uwzględnieniu nauczania dodatkowego języków obcych wskaźniki powszechności nauczania zmieniły się następująco:

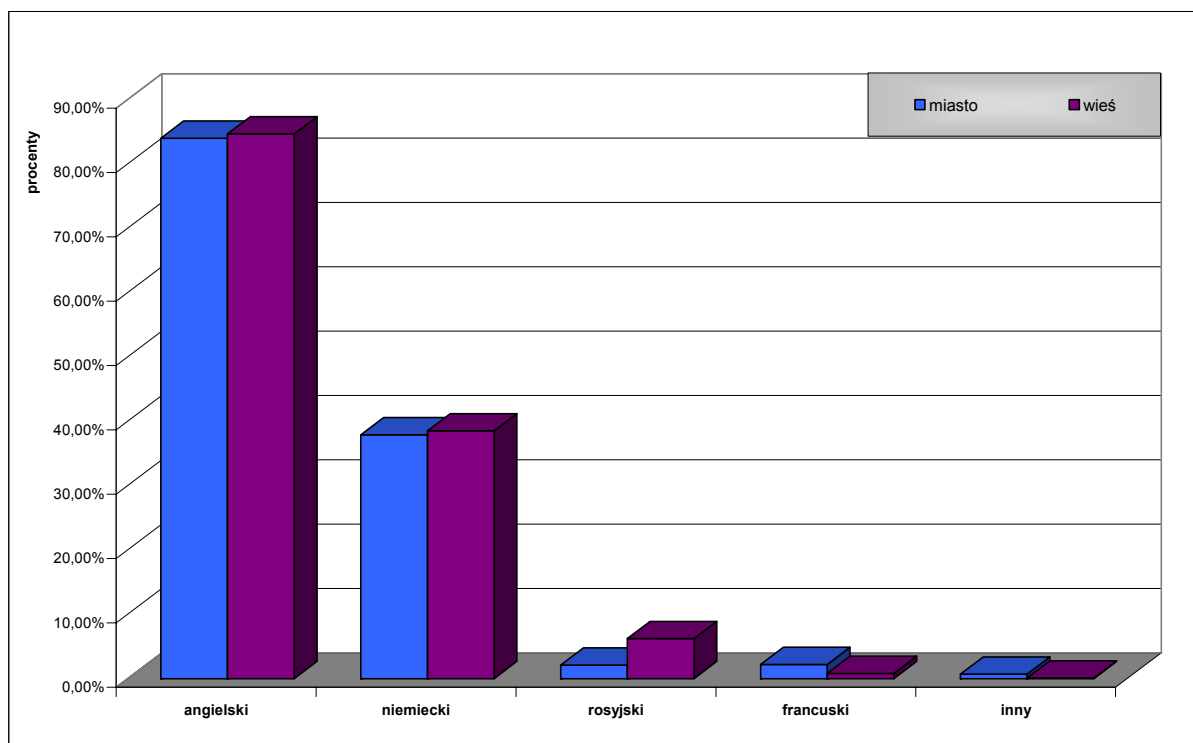
wskaźnik powszechności nauczania języka obcego jako przedmiotu:

	obowiązkowego	dodatkowego	łącznie
język angielski	84,2%	7,5%	91,7%
język niemiecki	38,1%	22,9%	61,0%
język francuski	1,7%	1,6%	3,3%

Wykres D przedstawia wskaźniki powszechności nauczania języków obcych z podziałem na gimnazja miejskie i wiejskie. W gimnazjach wiejskich językiem dominującym był język angielski ze wskaźnikiem 84,7%, a kolejne miejsca zajęły: niemiecki, rosyjski i francuski. W gimnazjach miejskich kolejność wskaźników

powszechności była podobna. Pierwsze i drugie miejsce zajmowały odpowiednio język angielski i niemiecki natomiast na miejscu trzecim znalazł się język francuski, a na czwartym język rosyjski. Wskaźniki powszechności nauczania hiszpańskiego i włoskiego miały w wiejskich gimnazjach wartości zerowe, a w gimnazjach miejskich niewiele wyższe od zera.

Wykres D. Wskaźniki powszechności nauczania języków obcych jako przedmiotu obowiązkowego w gimnazjach

Porównując wartości wskaźników powszechności języków obcych w gimnazjach w roku bieżącym i poprzednim zauważamy ich wyraźny wzrost.

Licea ogólnokształcące

W tym rozdziale uwzględnieni zostali uczniowie szkół ponadgimnazjalnych: trzyletnich liceów ogólnokształcących dla absolwentów gimnazjów oraz dwuletnich uzupełniających liceów ogólnokształcących dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych.

W tabeli 5 pokazano liczby uczniów uczących się obowiązkowo języków obcych w liceach ogólnokształcących w latach: 2008/2009 i 2009/2010.

Tabela 5. Uczniowie uczący się języka obcego jako przedmiotu obowiązkowego w liceach ogólnokształcących. Dane liczbowe [w tys. osób] i procentowe

Język Rok szkolny	angielski	francuski	niemiecki	rosyjski
2008/2009	668,06 97,1%	80,09 11,6%	443,83 64,5%	64,55 9,4%
2009/2010	639,61 97,2%	75,87 11,5%	417,74 63,5%	61,10 9,3%
Zmiana (w tys.)	-28,45	-4,22	-26,09	-3,45
Zmiana (w %)	- 4,26%	- 5,27%	-5,88%	-5,34%

Uwaga! W liceach ogólnokształcących obowiązują dwa języki obce. W zestawieniach tabelarycznych uczniowie tych szkół są więc liczeni dwukrotnie.

Liczba uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych maleje od kilku lat z przyczyn demograficznych. W ciągu ostatniego roku szkolnego zmniejszyła się o prawie 30 tys. liczba uczniów w liceach ogólnokształcących. Obniżyła się równocześnie liczba osób uczących się poszczególnych języków. Duże spadki zanotowano dla języków: angielskiego [o 28,5 tys. uczniów] i niemieckiego [o 26,1 tys. uczniów]. Spadek względny był najmniejszy dla języka angielskiego i wynosił 4,3%; dla pozostałych trzech języków przekraczał wartość 5%. W porównaniu z rokiem szkolnym 2008/2009 tendencja spadkowa pogłębiła się.

W roku szkolnym 2009/2010 młodzież liceów ogólnokształcących uczyła się obowiązkowo jeszcze innych języków obcych, poza wymienionymi w tabeli 5, były to:

łacina	24,71 tys. uczniów,
język hiszpański	16,22 tys. uczniów,
język włoski	10,37 tys. uczniów,
język inny	0,21 tys. uczniów.

W porównaniu z rokiem szkolnym 2008/2009 liczba uczniów uczących się obowiązkowo języka hiszpańskiego oraz włoskiego wzrosła, natomiast liczba uczniów uczących się łaciny zmalała. Ponad trzy i pół razy zmniejszyła się liczba uczniów uczących się innych języków obcych.

W liceach ogólnokształcących młodzież uczy się również języków obcych jako przedmiotu dodatkowego. Dane dla roku szkolnego 2009/2010 są następujące:

język angielski	5,01 tys. uczniów,
język niemiecki	28,62 tys. uczniów,

język francuski	7,02 tys. uczniów,
języki inne [w tym rosyjski]	34,21 tys. uczniów.

Strukturę powszechności nauczania języków obcych jako przedmiotu obowiązkowego (w % ogółu uczniów) pokazano poniżej:

	2008/2009	2009/2010
język angielski	97,1%	97,2%
język niemiecki	64,5%	63,5%
język francuski	11,6%	11,5%
język rosyjski	9,4%	9,3%
łacina	3,8%	3,8%
język włoski	1,4%	1,6%
język hiszpański	2,1%	2,5%
inny język	0,1%	0,0%

Łączne wskaźniki powszechności nauczania w roku szkolnym 2009/2010, dla trzech języków przedstawia poniższe zestawienie:

wskaźnik powszechności nauczania języka obcego jako przedmiotu:

	obowiązkowego	dodatkowego	łącznie
język angielski	97,2%	0,8%	98,0%
język niemiecki	63,5 %	4,3 %	67,8%
język francuski	11,5%	1,1%	12,6%

Licea profilowane

Licea profilowane podobnie jak licea ogólnokształcące, zasadnicze szkoły zawodowe i technika zaliczamy, do szkół ponadgimnazjalnych. W tabeli 6 przedstawiono strukturę powszechności nauczania w tych liceach języków obcych jako przedmiotu obowiązkowego w roku szkolnym 2008/2009 i w roku 2009/2010.

Tabela 6. Uczniowie uczący się języka obcego jako przedmiotu obowiązkowego w liceach profilowanych. Dane liczbowe [w tys. osób] i procentowe

Język Rok szkolny	angielski	francuski	niemiecki	rosyjski
2008/2009	68,93 95,0%	3,77 5,2%	52,56 72,5%	11,19 15,4%
2009/2010	45,30 95,8%	2,24 4,7%	33,58 71,0%	7,56 16,0%
zmiana (w tys.)	-23,63	-1,53	-19,0	-3,63
zmiana (w %)	-34,3%	-40,6%	-36,1%	-32,4

W latach 2008/2009 i 2009/2010 młodzież liceów profilowanych uczyła się obowiązkowo jeszcze innych języków obcych, poza wymienionymi w tabeli 6, były to (% ogółu uczniów):

	2008/2009	2009/2010
język hiszpański	0,3%	0,4%
język włoski	0,2%	0,3%
język łaciński	0,2%	0,0%

W ostatnim roku minimalnie wzrosły wskaźniki powszechności nauczania języków: angielskiego, rosyjskiego, hiszpańskiego i włoskiego.

Liczba uczniów w liceach profilowanych zmniejszyła się. Zwraca uwagę wyjątkowo duży względny spadek, aż o 34,8% w stosunku do roku 2008/2009. Z tego też powodu liczby uczniów uczących się wszystkich czterech języków obcych w tych szkołach bardzo zmalały. Największy spadek bezwzględny wystąpił dla języka angielskiego [23,6 tys. osób] oraz niemieckiego [18,9 tys. osób]. Natomiast spadki względne dla wszystkich, czterech wymienionych języków przekroczyły 30%; najwyższy spadek zanotowano dla języka francuskiego [40,6%]. Innych języków obcych w liceach profilowanych uczyła się jako przedmiotu obowiązkowego tylko niewielka grupa uczniów, łącznie 328 osób.

Uczniowie liceów profilowanych uczyli się również języków obcych jako przedmiotu dodatkowego. W roku szkolnym 2009/2010 liczba uczących się wynosiła 3,31 tys. osób, w tym najwięcej uczniów uczyło się języka niemieckiego 1,92 tys. osób.

Po uwzględnieniu liczby uczniów, którzy uczą się języka obcego jako przedmiotu dodatkowego, łączne wskaźniki powszechności nauczania języków obcych w tych szkołach w roku szkolnym 2009/2010 są następujące:

wskaźnik powszechności nauczania języka obcego jako przedmiotu:

	obowiązkowego	dodatkowego	łącznie
język angielski	95,8%	0,6 %	96,4%
język niemiecki	71%	4,1%	75,1%
język francuski	4,7%	0,9%	5,6%

Technika

Technika zaliczane są do szkół ponadgimnazjalnych, podobnie jak licea ogólnokształcące i licea profilowane. Po reformie ustroju szkolnego uczą się w nich absolwenci szkół gimnazjalnych, a w uzupełniających technikach absolwenci zasadniczych szkół zawodowych. Dane o technikach uwzględniają także uczniów ze szkół artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe.

Dane liczbowe dotyczące powszechności nauczania języków obcych w technikach i technikach uzupełniających w całym kraju przedstawia tabela 7.

Tabela 7. Uczniowie uczący się języka obcego jako przedmiotu obowiązkowego w technikach i szkołach artystycznych w całym kraju [w tys. osób]

Język Rok szkolny	angielski	francuski	niemiecki	rosyjski
2008/2009	538,63	30,40	429,66	70,69
2009/2010	542,57	28,39	432,59	66,87
zmiana (w tys.)	3,94	-2,01	2,93	-3,82
zmiana (w %)	0,7%	-6,6%	0,7%	-5,4%

W roku 2009/2010 wzrosła w porównaniu z rokiem 2008/2009 liczba uczniów uczących się obu języków: angielskiego [przyrost o ok. 3,94 tys. osób] i niemieckiego [przyrost o 2,93 tys. osób]. Równocześnie spadła liczba osób uczących się języka rosyjskiego i francuskiego; spadki względne dla tych języków wynosiły odpowiednio: 5,4% i 6,6%. Języka hiszpańskiego i włoskiego jako przedmiotu obowiązkowego w technikach uczyła się znacznie mniejsza liczba uczniów niż w liceach ogólnokształcących. W roku szkolnym 2009/2010 tylko 170 uczniów techników uczyło się innych – poza wymienionymi – języków obcych; .

Struktura powszechności nauczania języków obcych jako przedmiotu obowiązkowego:

	2008/2009	2009/2010
język angielski	94,8%	95,4%
język niemiecki	76,4%	76,0%
język rosyjski	12,6%	11,8%
język francuski	4,8%	5,0%
język hiszpański	0,1%	0,2%
język włoski	0,1%	0,1%
inny język	0,2%	0,0%

Wskaźniki powszechności nauczania wymienionych języków obcych zmieniły się nieznacznie na przestrzeni ostatniego roku szkolnego.

Uczniowie techników uczyli się języków obcych jako przedmiotu dodatkowego:

język niemiecki	18,11 tys. uczniów,
język angielski	4,41 tys. uczniów,
język francuski	1,66 tys. uczniów,
inne języki	6,75 tys. uczniów.

Jeżeli uwzględnimy uczniów uczących się języka obcego jako przedmiotu dodatkowego wskaźniki powszechności nauczania języków: angielskiego, niemieckiego i francuskiego w tych szkołach w roku szkolnym 2009/2010 zmieniają się następująco:

wskaźnik powszechności nauczania języka obcego jako przedmiotu:

	obowiązkowego	dodatkowego	łącznie
język angielski	95,4%	0,8%	96,2%
język niemiecki	76,0%	3,2%	79,2%
język francuski	5,0%	0,3%	5,3%

W stosunku do roku szkolnego 2008/2009 wskaźniki powszechności języka angielskiego i francuskiego minimalnie zmalały, a języka niemieckiego pozostał bez zmian.

Zasadnicze szkoły zawodowe

Zasadnicze szkoły zawodowe zaliczamy do szkół ponadgimnazjalnych. Tabela 8 pokazuje liczby uczniów uczących się obowiązkowo języków obcych w zasadniczych szkołach zawodowych.

Tabela 8. Uczniowie uczący się języka obcego jako przedmiotu obowiązkowego w zasadniczych szkołach zawodowych. Dane liczbowe [w tys. osób] i procentowe

Język Rok szkolny	angielski	francuski	niemiecki	rosyjski
2008/2009	102,80 43,0%	3,21 1,3%	89,30 37,3%	31,91 13,3%
2009/2010	107,60 45,7%	2,56 1,1%	84,32 35,8%	27,76 11,8%

W roku szkolnym 2009/2010 największa liczba uczniów uczyła się języka angielskiego [107,60 tys.]. Drugie miejsce zajmował język niemiecki, a trzecie język rosyjski. Języka rosyjskiego uczyło się prawie czterokrotnie mniej uczniów niż języka angielskiego.. W ciągu roku szkolnego 2008/2009 liczba uczniów uczących się w tych szkołach języka angielskiego wzrosła o 4,8 tys. osób, a języka niemieckiego zmalała o prawie 5 tys. osób. Zaobserwowano duży spadek względny liczby uczniów uczących się języka francuskiego i rosyjskiego. Uczniowie zasadniczych szkół zawodowych uczyli się też języka włoskiego jako języka obowiązkowego (87 osób) i innych języków (49 osób). Łącznie w kraju stanowili oni zaledwie 0,06% ogółu wszystkich uczniów szkół zasadniczych.

Przemiany zachodzące w nauczaniu języków obcych w zasadniczych szkołach zawodowych następowały o wiele wolniej niż w innych typach szkół. W latach 2008/2009 i 2009/2010 wskaźnik powszechności języka angielskiego [43,0% i 45,7%] zajmuje pierwsze miejsce i wzrósł w ostatnim roku w stosunku do wskaźnika powszechności języka niemieckiego. Język rosyjski zajmuje trzecią pozycję ze wskaźnikiem wyraźnie niższym.

Struktura powszechności nauczania języków obcych jako przedmiotu obowiązkowego:

	2008/2009	2009/2010
język angielski	43,0%	45,7%
język niemiecki	37,3%	35,8%
język rosyjski	13,3%	11,8%
język francuski	1,3%	11,1%

Liczba uczniów uczących się języków obcych jako przedmiotu dodatkowego w zasadniczych szkołach zawodowych była mała. Łącznie dodatkowego języka obcego w minionym roku szkolnym uczyło się tylko 474 uczniów. Największą popularnością cieszyły się języki: niemiecki [183 osoby] i angielski [177 osób].

Szkoły policealne

W szkołach policealnych uczą się absolwenci liceów ogólnokształcących, liceów profilowanych i uzupełniających oraz techników. Są to szkoły o długości kształcenia od 1 do 2,5 roku. Szkoły te umożliwiają absolwentom uzyskanie kwalifikacji w określonym zawodzie, a nauka języka obcego jest prowadzona jako nauka języka obcego zawodowego. W tabeli 9 zestawiono liczby uczniów uczących się obowiązkowo czterech najczęściej nauczanych języków obcych w szkołach policealnych.

Tabela 9. Uczniowie uczący się języka obcego jako przedmiotu obowiązkowego w szkołach policealnych. Dane liczbowe [w tys. osób] i procentowe

Język Rok szkolny	angielski	francuski	niemiecki	rosyjski
2008/2009	4,80 14,7%	0,34 1,0%	0,96 2,9%	0,13 0,4%
2009/2010	3,45 10,3%	0,24 0,7%	0,63 1,9%	0,06 0,2
zmiana (w tys.)	-1,35	-0,10	-0,33	-0,07
zmiana (w %)	-28,13%	-29,41%	-34,38%	-53,85%

Największa grupa uczniów [3,45 tys.] obowiązkowo uczyła się języka angielskiego. Na drugim miejscu uplasował się język niemiecki, a na trzecim łacina. Zaobserwowano też duże spadki względne; największy spadek względny wystąpił

dla języka rosyjskiego [53,8%]. Jest to drugi typ szkoły po liceum profilowanym, w którym względna zmiana liczby uczniów, uczących się języków obcych była tak duża w ciągu roku.

Wskaźniki powszechności nauczania języków obcych jako przedmiotu obowiązkowego dla pozostałych języków były następujące:

	2008/2009	2009/2010
język łaciński	1,4%	1,2%
język hiszpański	0,0%	0,2%
język włoski	0,1%	0,1%
inny język	0,3%	0,3%

Jeżeli uwzględnimy nauczanie języków angielskiego, francuskiego, niemieckiego jako przedmiotu dodatkowego wskaźniki powszechności będą miały w roku szkolnym 2009/2010 następujące wartości:

wskaźnik powszechności nauczania języka obcego jako przedmiotu:

	obowiązkowego	dodatkowego	łącznie
język angielski	10,3%	15,9%	26,2%
język niemiecki	1,9%	0,4%	2,3%
język francuski	0,7%	0,0%	0,7%

Zwraca uwagę duży udział procentowy uczniów uczących się dodatkowo języka angielskiego.

II. LICZBA NAUCZANYCH JĘZYKÓW OBCYCH WEDŁUG TYPU SZKOŁY

Analizę powszechności liczby nauczanych języków obcych w poszczególnych typach szkół umożliwiają tabele 10 i 11. W tabeli 10 podane są liczby uczniów uczących się języków obcych w roku szkolnym 2009/2010 w każdym typie szkoły, z podziałem na liczbę języków jakiej się uczą. W tabeli 11 oraz na wykresie E pokazano udziały procentowe uczniów uczących się określonej liczby języków obcych.

Tabela 10. Uczniowie uczący się języków obcych [w tys. osób] według liczby języków i typów szkół w roku szkolnym 2009/2010

Liczba uczących się Typ szkoły	jednego języka	dwóch języków	trzech lub więcej języków
szkoły podstawowe	1864,79	305,99	2,05
gimnazja	433,56	846,59	8,42
licea ogólnokształcące	28,09	572,03	43,02
szkoły zasadnicze	211,39	6,05	0,00
licea profilowane	1,82	44,27	0,12
technika i szkoły artystyczne	25,75	518,24	4,41
szkoły policealne	9,83	0,58	0,00

Tabela 11. Uczniowie uczący się języków obcych [w %] według liczby języków i typów szkół w roku szkolnym 2009/2010

Wskaźnik procentowy uczących się Typ szkoły	jednego języka	dwóch języków	trzech lub więcej języków
szkoły podstawowe	83,44%	13,69%	0,09%
gimnazja	32,79%	64,03%	0,64%
licea ogólnokształcące	4,27%	86,92%	6,54%
szkoły zasadnicze	89,69%	2,57%	0,00%

licea profilowane	3,85%	93,59%	0,26%
technika i szkoły artystyczne	4,53%	91,10%	0,78%
szkoły policealne	29,21%	1,73%	0,00%

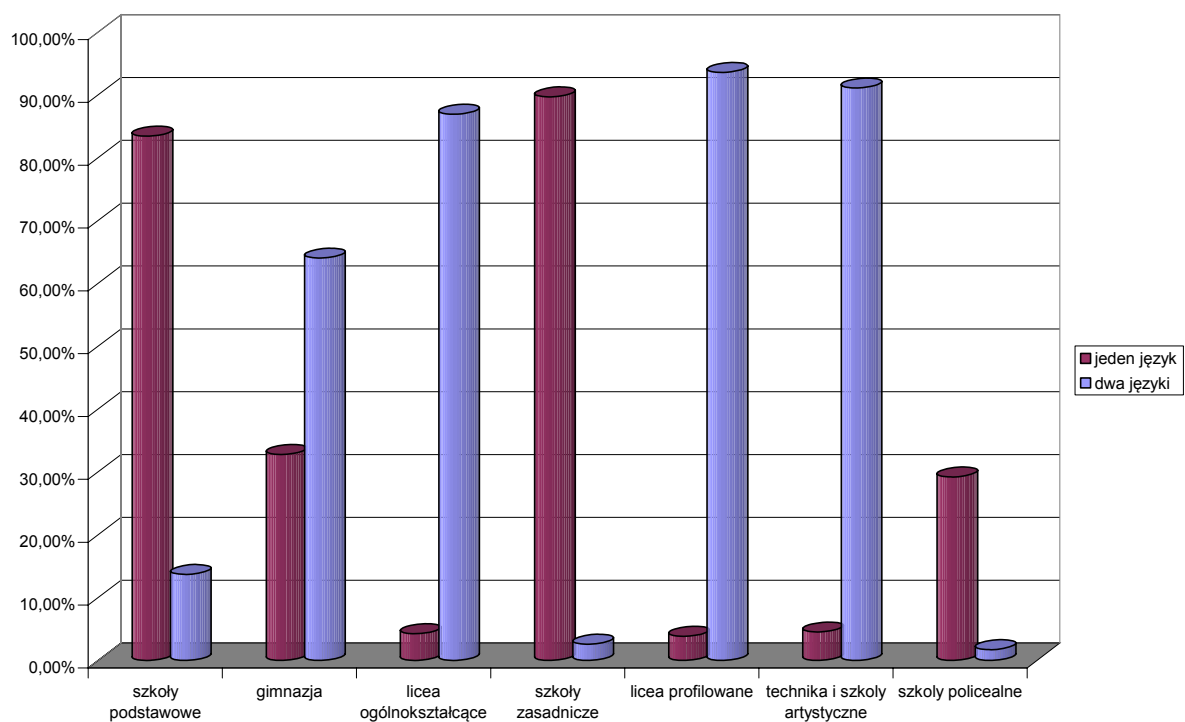
W szkołach podstawowych największy udział procentowy [83,4%] miały dzieci uczące się jednego języka obcego. Ponad 13% uczniów uczyło się dwóch języków obcych.

W szkołach gimnazjalnych najwięcej było uczniów, uczących się dwóch języków obcych [64,0%]. Ich przewaga nad uczącymi się jednego języka była prawie dwukrotna. W stosunku do roku 2008/2009 udział uczniów uczących się dwóch języków obcych wzrósł aż o 13,5%, co jest zapewne następstwem realizacji od roku szkolnego 2009/2010 nowej podstawy programowej.

W liceach ogólnokształcących, liceach profilowanych oraz technikach i szkołach artystycznych zdecydowanie więcej uczniów uczyło się dwóch języków obcych. W liceach profilowanych oraz w technikach udział ten przekroczył 90%, ale obniżył się w obu typach szkół w porównaniu z rokiem ubiegłym. W liceach ogólnokształcących w porównaniu z innymi typami szkół był najwyższy procent uczniów uczących się jednocześnie trzech i więcej języków obcych i wynosił 6,54%. W stosunku do roku szkolnego 2008/2009 udział ten zmniejszył się o 0,18 %.

W szkołach zasadniczych i szkołach policealnych największy był udział uczniów uczących się jednego języka obcego. Dla szkół zasadniczych wynosił on 89,7%, a policealnych: 29,2%. W szkołach policealnych procentowy udział uczniów uczących się jednego języka obcego obniżył się trzykrotnie, a uczących się dwóch języków obcych aż pięciokrotnie w porównaniu z rokiem szkolnym 2008/2009.

Wykres E. Udział procentowy uczniów uczących się jednego i dwóch języków obcych według typów szkół

III. PRZESTRZENNY ROZKŁAD POWSZECHNOŚCI NAUCZANIA JĘZYKÓW OBCYCH w roku szkolnym 2009/2010

Powszechność nauczania poszczególnych języków obcych w układzie wojewódzkim jest bardzo zróżnicowana. Tabela 12 przedstawia liczbę uczniów uczących się czterech najczęściej nauczanych języków obcych w Polsce z podziałem na województwa. W porównaniu z rokiem szkolnym 2008/2009 liczba uczniów uczących się analizowanych języków wzrosła: języka angielskiego w dziewięciu województwach, francuskiego w siedmiu, niemieckiego w dwunastu, a języka rosyjskiego. w sześciu województwach.

Tabela 12. Uczniowie uczący się obowiązkowo języków obcych [w tys. osób] według województw we wszystkich typach szkół

Język województwo	angielski	francuski	niemiecki	rosyjski
dolnośląskie	260022	7990	170457	4299
kujawsko-pomorskie	247043	6380	92385	15922
lubelskie	282815	7181	67673	39077
lubuskie	84154	3362	80489	2003
łódzkie	271613	9281	106750	14250
małopolskie	423592	17092	148158	11017
mazowieckie	614042	22691	152250	61337
opolskie	110940	2272	48610	952
podkarpackie	286570	8044	103480	8712
podlaskie	155414	4213	39147	20129
pomorskie	262023	6434	114393	6094
śląskie	522031	24955	166683	10677
świętokrzyskie	160390	2996	49247	10638
warmińsko-mazurskie	172532	2191	69548	10780
wielkopolskie	383729	9585	199472	11244
zachodniopomorskie	168839	3040	103700	2439

Uwaga! W województwach oznaczonych kolorem nastąpił wzrost liczby uczniów w stosunku do roku 2008/2009.

Ze względu na duże zróżnicowanie wskaźnika powszechności nauczania języków ważne wydają się tabele z podziałem na województwa.

Rozpiętość procentowych wskaźników powszechności nauczania języków obcych w poszczególnych województwach we wszystkich typach szkół łącznie obrazuje poniższe zestawienie.

język angielski	68,5% – 96,7%
język niemiecki	31,2% – 66,0%
język francuski	1,5% – 5,9%
język rosyjski	0,8% – 12,6%
język hiszpański	0,05% – 0,86%
język włoski	0,04% – 0,63%

Dla języków: angielskiego, niemieckiego i francuskiego są to sumy wskaźników powszechności nauczania obowiązkowego i dodatkowego danego języka. Dla języka: rosyjskiego, hiszpańskiego i włoskiego podane są wskaźniki powszechności nauczania obowiązkowego obu języków ze względu na brak danych do nauczania dodatkowego tych języków obcych.

Język angielski

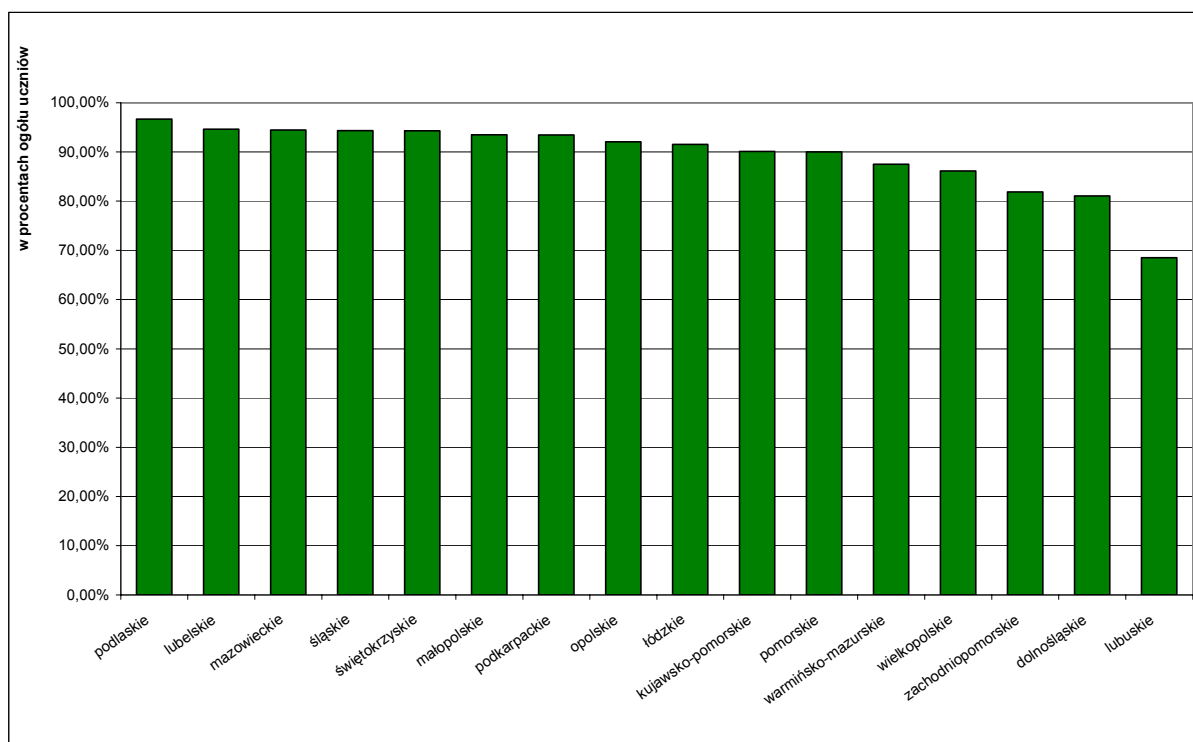
Przestrzenny rozkład wskaźnika powszechności nauczania języka angielskiego we wszystkich województwach w roku 2009/2010 przedstawia tabela 13.

Tabela 13. Wskaźniki powszechności nauczania języka angielskiego według województw w roku szkolnym 2009/2010

Województwo	Wskaźnik powszechności nauczania (% ogółu uczniów)		
	jako przedmiotu obowiązkowego	jako przedmiotu dodatkowego	łącznie
dolnośląskie	74,85%	6,23%	81,1%
kujawsko-pomorskie	86,16%	3,92%	90,1%
lubelskie	91,03%	3,59%	94,6%
lubuskie	61,71%	6,82%	68,5%
łódzkie	85,98%	5,55%	91,5%
małopolskie	89,94%	3,56%	93,5%
mazowieckie	91,10%	3,36%	94,5%
opolskie	87,99%	4,09%	92,1%
podkarpackie	90,29%	3,14%	93,4%
podlaskie	93,23%	3,36%	96,7%
pomorskie	84,83%	5,16%	90,0%
śląskie	91,99%	3,32%	94,3%
świętokrzyskie	90,96%	3,32%	94,3%
warmińsko-mazurskie	84,20%	3,31%	87,5%
wielkopolskie	79,76%	6,36%	86,1%
zachodniopomorskie	77,00%	4,88%	81,9%
Polska	86,21%	4,20%	90,4%

Wykres F pokazuje wskaźnik powszechności nauczania języka angielskiego jako przedmiotu obowiązkowego i dodatkowego łącznie. W nauczaniu obowiązkowym najwyższy wskaźnik powszechności miało województwo podlaskie [93,2%], a w nauczaniu dodatkowym województwo lubuskie [6,82%].

Wykres F. Wskaźniki powszechności nauczania języka angielskiego według województw

W roku 2009/2010 w zakresie powszechności nauczania języka angielskiego pierwsze miejsce zajęło województwo podlaskie, a drugie województwo lubelskie. W jedenastu województwach wartości wskaźników powszechności tego języka przekroczyły 90 procent.

W uszeregowaniu języków obcych według stopnia powszechności język angielski zajmuje pierwszą pozycję we wszystkich województwach. Po raz pierwszy w roku 2009/2010 w województwie lubuskim wskaźnik powszechności języka angielskiego wyprzedził wskaźnik powszechności języka niemieckiego o 2,5% [por. tabele 13 i 14].

Język niemiecki

Przestrzenny rozkład wskaźnika powszechności nauczania języka niemieckiego w roku szkolnym 2009/2010 przedstawiają tabela 14 i wykres G.

Tabela 14. Wskaźniki powszechności nauczania języka niemieckiego według województw w roku szkolnym 2009/2010

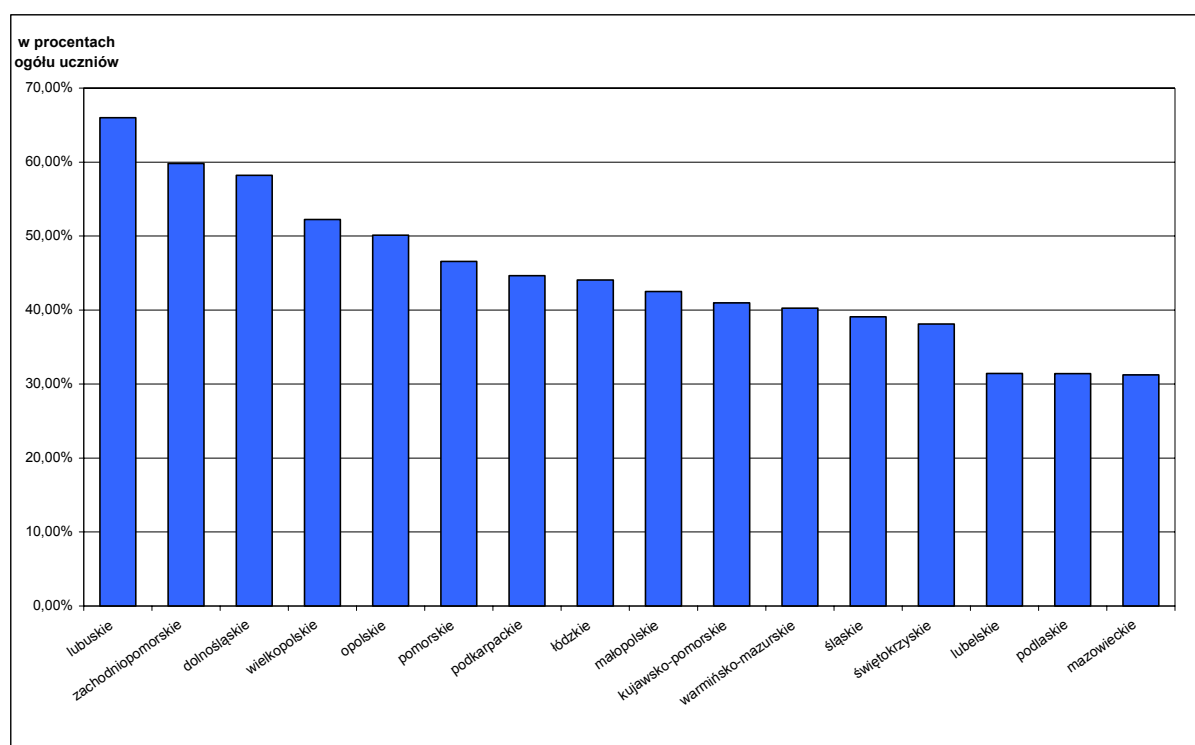
Województwo	Wskaźnik powszechności nauczania (% ogółu uczniów)		
	jako przedmiotu obowiązkowego	jako przedmiotu dodatkowego	łącznie
dolnośląskie	49,07%	9,08%	58,2%
kujawsko-pomorskie	32,22%	8,74%	41,0%
lubelskie	21,78%	9,66%	31,4%
lubuskie	59,03%	6,95%	66,0%
łódzkie	33,79%	10,26%	44,1%
małopolskie	31,46%	11,03%	42,5%
mazowieckie	22,59%	8,65%	31,2%
opolskie	38,55%	11,55%	50,1%
podkarpackie	32,60%	12,06%	44,7%
podlaskie	23,48%	7,92%	31,4%
pomorskie	37,03%	9,54%	46,6%
śląskie	29,37%	9,72%	39,1%
świętokrzyskie	27,93%	10,18%	38,1%
warmińsko-mazurskie	33,94%	6,32%	40,3%
wielkopolskie	41,46%	10,77%	52,2%
zachodniopomorskie	47,29%	12,52%	59,8%
Polska	33,51%	9,78%	43,3%

Powszechność nauczania języka niemieckiego w poszczególnych województwach była w roku szkolnym 2009/2010, podobnie jak w latach wcześniejszych, bardziej zróżnicowana niż powszechność języka angielskiego. Rozpiętość skrajnych wartości wojewódzkich wskaźników powszechności języka niemieckiego wynosiła 34,74% .

Najwyższy wskaźnik powszechności języka niemieckiego jako przedmiotu obowiązkowego miało województwo lubuskie, a jako dodatkowego – województwo zachodniopomorskie. Najwyższe łączne wskaźniki powszechności nauczania języka niemieckiego zanotowano w trzech województwach: lubuskim, zachodniopomorskim i dolnośląskim, a najniższe w województwach: mazowieckim, podlaskim i lubelskim. W stosunku do roku szkolnego 2008/2009 wskaźniki powszechności nauczania języka niemieckiego zwiększyły się w dwunastu województwach. W czterech pozostałych województwach nastąpił nieznaczny spadek wartości wskaźnika, a najwyższe wartości nadal utrzymują się w województwach zachodnich.

We wszystkich województwach język niemiecki zajmuje drugą pozycję po języku angielskim.

Wykres G. Wskaźniki powszechności nauczania języka niemieckiego według województw

Język francuski

Przestrzenny rozkład wskaźnika powszechności nauczania języka francuskiego w roku szkolnym 2009/2010 pokazuje tabela 15 i wykres H.

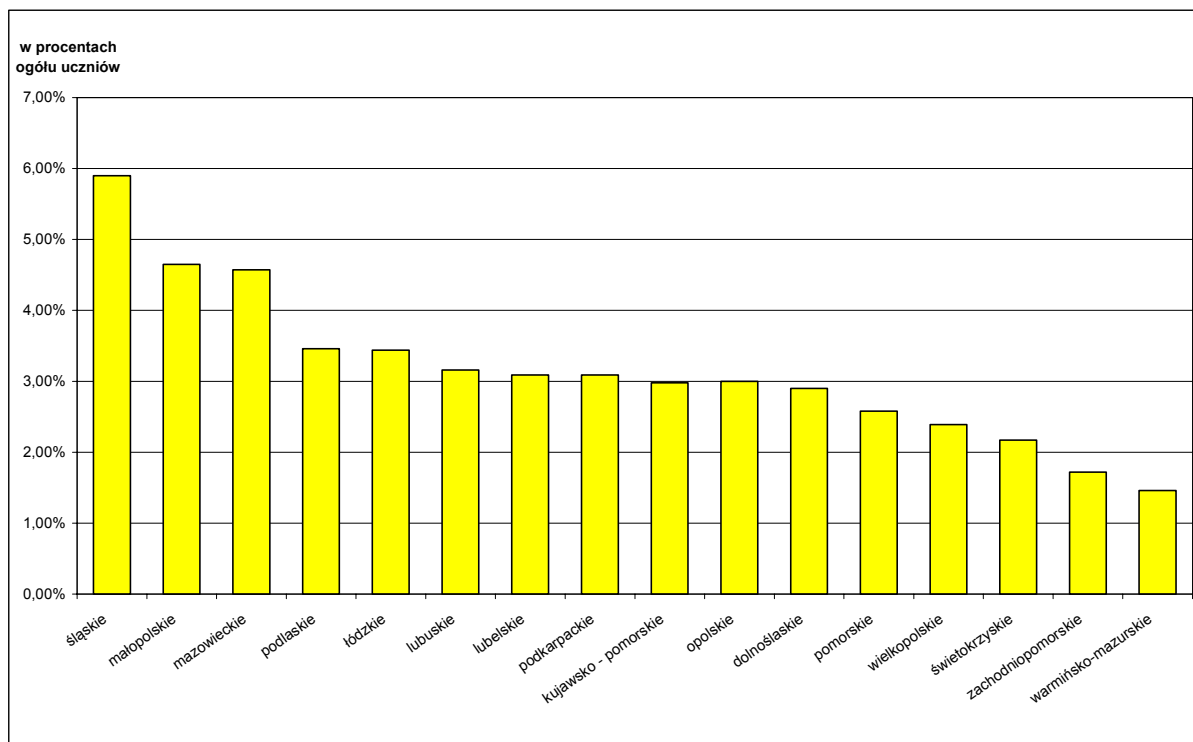
Tabela 15. Wskaźniki powszechności nauczania języka francuskiego według województw w roku szkolnym 2009/2010

Województwo	Wskaźnik powszechności nauczania (% ogółu uczniów)		
	jako przedmiotu obowiązkowego	jako przedmiotu dodatkowego	łącznie
dolnośląskie	2,30%	0,60%	2,9%
kujawsko-pomorskie	2,23%	0,75%	3,0%
lubelskie	2,31%	0,78%	3,1%
lubuskie	2,47%	0,69%	3,2%
łódzkie	2,94%	0,50%	3,4%
małopolskie	3,63%	1,02%	4,7%
mazowieckie	3,37%	1,20%	4,6%
opolskie	1,80%	1,20%	3,0%
podkarpackie	2,53%	0,56%	3,1%
podlaskie	2,53%	0,93%	3,5%
pomorskie	2,08%	0,50%	2,6%
śląskie	4,40%	1,50%	5,9%
świętokrzyskie	1,70%	0,47%	2,2%
warmińsko-mazurskie	1,07%	0,39%	1,5%
wielkopolskie	1,99%	0,40%	2,4%
zachodniopomorskie	1,39%	0,33%	1,7%
Polska	2,69%	0,81%	3,5%

W minionym roku szkolnym, podobnie jak w latach ubiegłych dwa województwa: śląskie i małopolskie miały najwyższe wskaźniki powszechności nauczania języka francuskiego jako przedmiotu obowiązkowego. W nauczaniu tego języka jako przedmiotu dodatkowego najwyższe wskaźniki miały trzy województwa: śląskie, mazowieckie i opolskie. Łączny wskaźnik powszechności języka francuskiego zwiększył się w sześciu województwach w stosunku do roku szkolnego

2008/2009, a w siedmiu się zmniejszył. Natomiast w trzech pozostałych województwach: zachodniopomorskim, opolskim i śląskim wartość wskaźnika nie zmieniła się.

Wykres H. Wskaźniki powszechności nauczania języka francuskiego według województw

Język rosyjski

Przestrzenny rozkład powszechności nauczania języka rosyjskiego przedstawia tabela 16 i wykres I.

Tabela 16. Wskaźniki powszechności nauczania języka rosyjskiego jako przedmiotu obowiązkowego według województw w roku szkolnym 2009/2010

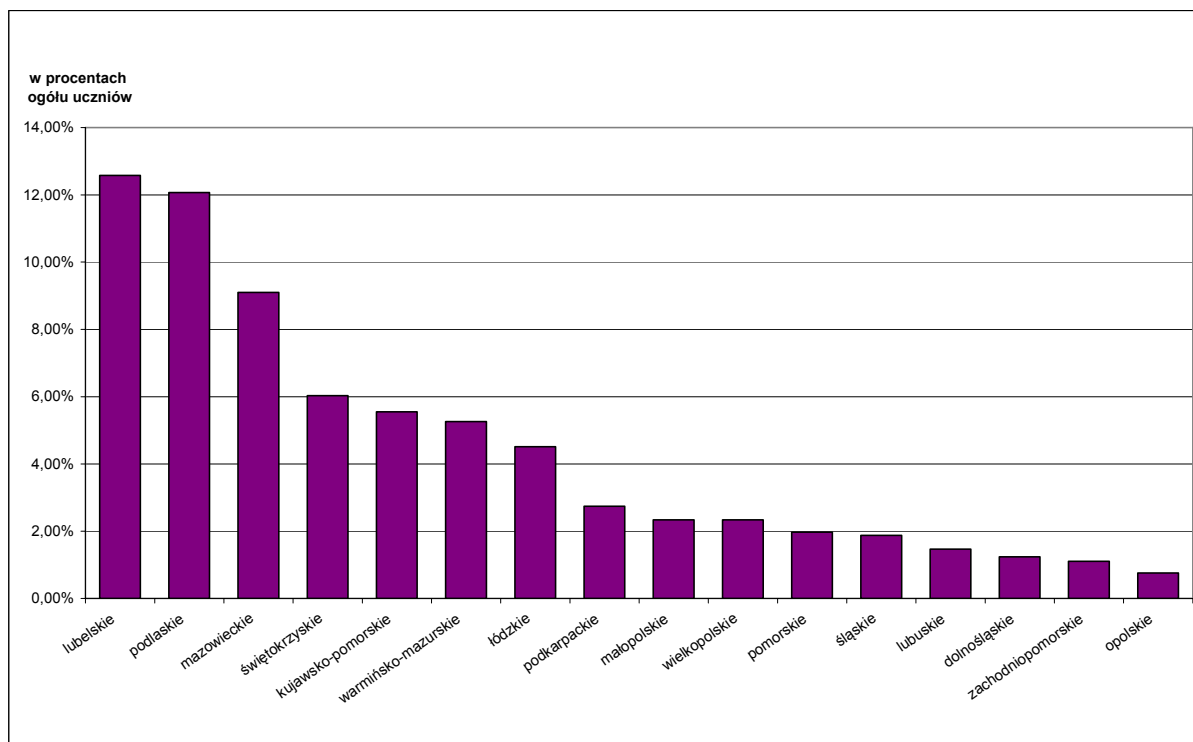
Województwo	wskaźnik powszechności (% ogółu uczniów)
dolnośląskie	1,24%
kujawsko-pomorskie	5,55%
lubelskie	12,58%
lubuskie	1,47%
łódzkie	4,51%
małopolskie	2,34%
mazowieckie	9,10%
opolskie	0,76%
podkarpackie	2,74%
podlaskie	12,07%
pomorskie	1,97%
śląskie	1,88%
świętokrzyskie	6,03%
warmińsko-mazurskie	5,26%
wielkopolskie	2,34%
zachodniopomorskie	1,11%
Polska	4,49%

Rozpiętość wojewódzkich wskaźników powszechności nauczania języka rosyjskiego w roku szkolnym 2009/2010 wynosiła 11,82% (od 0,8% w województwie opolskim do 12,6% w lubelskim). Wskaźniki powszechności uwzględniały tylko obowiązkowe nauczanie tego języka w szkołach. Brakowało danych o nauczaniu dodatkowym języka rosyjskiego. W roku szkolnym 2008/2009 rozpiętość językowych wskaźników nauczania języka rosyjskiego jako przedmiotu obowiązkowego, była mniejsza i wynosiła 10,7%.

Województwa o najwyższych wskaźnikach powszechności nauczania języka rosyjskiego to: lubelskie, podlaskie, mazowieckie. Najniższe wskaźniki powszechności nauczania języka rosyjskiego miały województwa leżące w zachodniej części Polski: opolskie, zachodniopomorskie, dolnośląskie.

W większości województw wskaźnik powszechności nauczania obowiązkowego języka rosyjskiego w roku szkolnym 2009/2010 zwiększył się w stosunku do roku szkolnego 2008/2009. W pięciu województwach: zachodniopomorskim, dolnośląskim, małopolskim, podkarpackim, świętokrzyskim wskaźniki powszechności nieznacznie zmalały, natomiast w województwie łódzkim wartość wskaźnika nie zmieniła się.

Wykres I. Wskaźniki powszechności nauczania języka rosyjskiego jako przedmiotu obowiązkowego według województw

W uszeregowaniu języków obcych według stopnia powszechności język rosyjski zajmuje w siedmiu województwach trzecią pozycję po angielskim i niemieckim, a w dziewięciu czwartą za językiem francuskim [porównaj tabele 12 i 15].

Język hiszpański

Przestrzenny rozkład wskaźnika powszechności nauczania języka hiszpańskiego jako przedmiotu obowiązkowego w roku szkolnym 2009/2010 obrazuje tabela 18 i wykres J.

Tabela 17. Wskaźniki powszechności nauczania języka hiszpańskiego jako przedmiotu obowiązkowego według województw w roku szkolnym 2009/2010

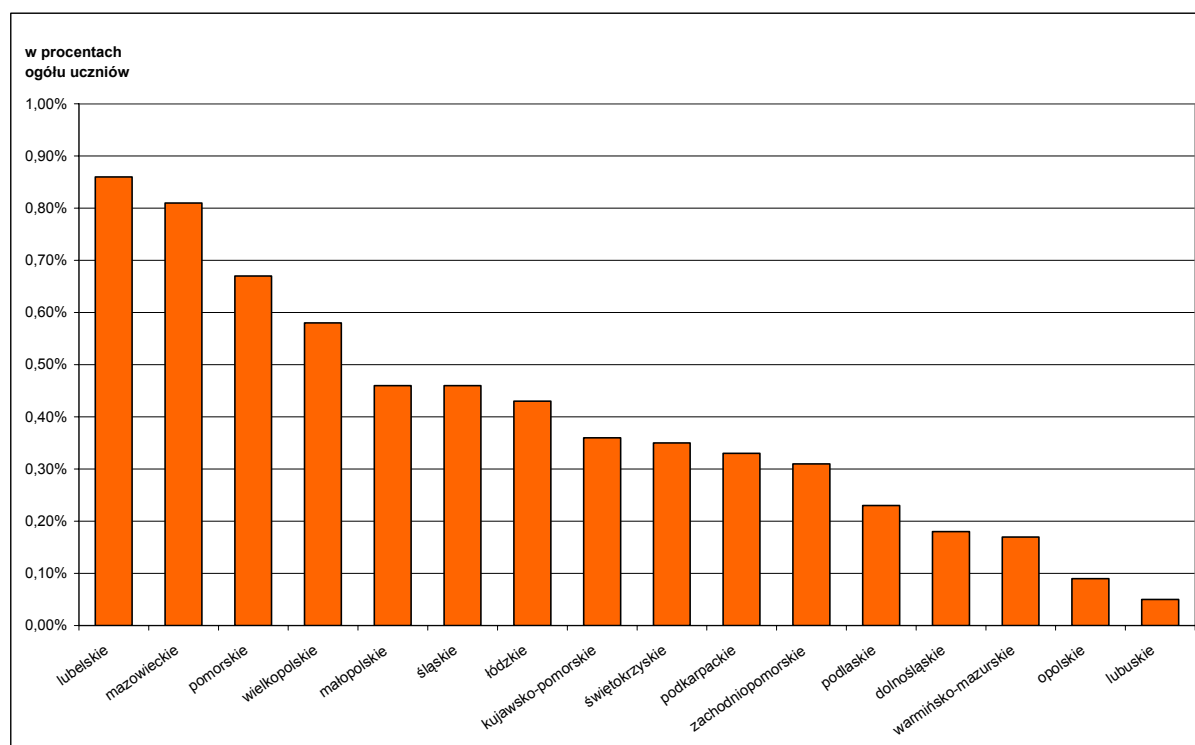
Województwo	Wskaźnik powszechności (% ogółu uczniów)
dolnośląskie	0,18%
kujawsko-pomorskie	0,36%
lubelskie	0,86%
lubuskie	0,05%
łódzkie	0,43%
małopolskie	0,46%
mazowieckie	0,81%
opolskie	0,09%
podkarpackie	0,33%
podlaskie	0,23%
pomorskie	0,67%
śląskie	0,46%
świętokrzyskie	0,35%
warmińsko-mazurskie	0,17%
wielkopolskie	0,58%
zachodniopomorskie	0,31%
Polska	0,47%

Rozkład przestrzenny nauczania języka hiszpańskiego według województw analizowany jest w raportach o powszechności nauczania języków obcych po raz czwarty.

W roku szkolnym 2009/2010 najwyższy wskaźnik powszechności [0,86%] miało województwo lubelskie. Drugie i trzecie miejsce zajęły województwa: mazowieckie i pomorskie. Najniższe wskaźniki powszechności nauczania języka hiszpańskiego zanotowano w województwach: lubuskim, opolskim i warmińsko–mazurskim.

Aktualnie język hiszpański jest nauczany jako przedmiot obowiązkowy we wszystkich szesnastu województwach. Popularność jego jest jednak mała, a wartości wskaźników powszechności są dużo niższe niż dla angielskiego, niemieckiego, rosyjskiego i francuskiego [patrz tabela 17].

Wykres J. Wskaźniki powszechności nauczania języka hiszpańskiego jako przedmiotu obowiązkowego według województw

Rozpiętość między wojewódzkimi wskaźnikami powszechności języka hiszpańskiego wynosiła tylko 0,81% i była wielokrotnie niższa od rozpiętości wskaźników innych języków obcych, analizowanych wcześniej w tym raporcie.

Język włoski

Przestrzenny rozkład wskaźnika powszechności nauczania języka włoskiego jako przedmiotu obowiązkowego w roku szkolnym 2009/2010 pokazuje tabela 18 i wykres K.

Tabela 18. Wskaźniki powszechności nauczania języka włoskiego jako przedmiotu obowiązkowego według województw w roku szkolnym 2009/2010

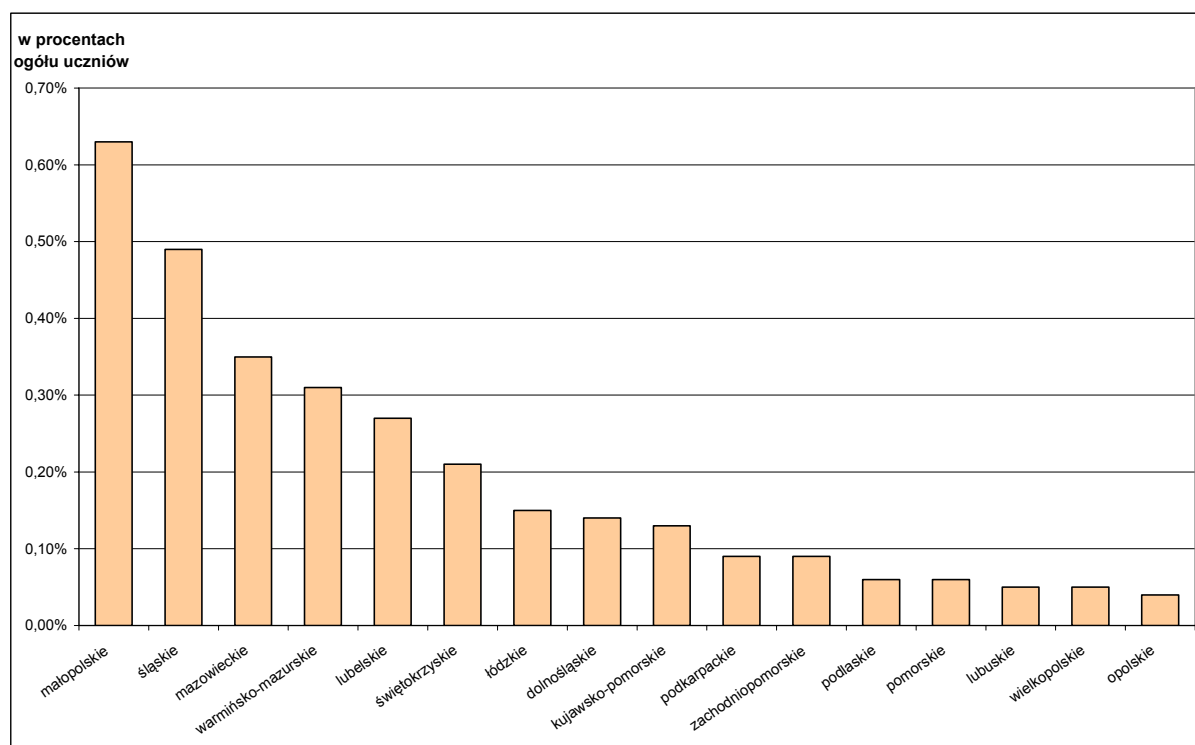
województwo	wskaźnik powszechności (w % ogółu uczniów)
dolnośląskie	0,14%
kujawsko-pomorskie	0,13%
lubelskie	0,27%
lubuskie	0,05%
łódzkie	0,15%
małopolskie	0,63%
mazowieckie	0,35%
opolskie	0,04%
podkarpackie	0,09%
podlaskie	0,06%
pomorskie	0,06%
śląskie	0,49%
świętokrzyskie	0,21%
warmińsko-mazurskie	0,31%
wielkopolskie	0,05%
zachodniopomorskie	0,09%
Polska	0,24%

Rozkład przestrzenny nauczania języka włoskiego według województw jest analizowany w raporcie o powszechności nauczania języków po raz drugi.

W roku szkolnym 2009/2010 najwyższy wskaźnik powszechności miało województwo małopolskie [0,63%]. W pozostałych województwach wartość wskaźnika nie osiągnęła nawet 0,50%. Najniższy wskaźnik powszechności języka włoskiego miało województwo opolskie [0,04%].

W minionym roku szkolnym język włoski był nauczany jako przedmiot obowiązkowy we wszystkich województwach, ale popularność jego była mała. Wskaźnik powszechności jego nauczania dla całego kraju w roku 2009/2010 wynosił 0,24%.

Wykres K. Wskaźniki powszechności nauczania języka włoskiego jako przedmiotu obowiązkowego według województw

Rozpiętość między wartościami wojewódzkich wskaźników powszechności nauczania języka włoskiego wynosiła 0,59% i była wielokrotnie niższa od rozpiętości innych wskaźników analizowanych wcześniej języków obcych.

RAPORT

